

Magyar Innovációs Szövetség

**Az Innovációs Alap
forrásszerkezetének átalakítása**

Készítette: Dr. Révész Tamás

Budapest, 2005. június

TARTALOM

1. Az Innovációs Alap jelenlegi helyzete	3
2. Az Innovációs Alap új konstrukciójának elvi alapjai.....	7
3. Az Innovációs Alapnak az új konstrukcióban várható jövőbeni bevételei.....	10
Összefoglalás.....	16
Felhasznált irodalom	17

1. Az Innovációs Alap jelenlegi helyzete

A 2003. évi XC. Törvény a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról hozta új alapokra az innováció állami finanszírozását. Ez több, addig külön funkcionáló alapot egyesített, és kiadásai finanszírozására egy új járulékfajta, az innovációs járulékot vezette be. A törvény erre vonatkozó legfontosabb részei az alábbiak:

3. §

(2) Nem köteles járulékot fizetni a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 1999. évi XCV. törvény 3. §-a szerint mikrovállalkozásnak minősülő gazdasági társaság.

4. §

(1) A járulék alapja a helyi adókról szóló, többször módosított 1990. évi C. törvény 39. § (1) bekezdése szerint megállapított adóalap.

(3) A járulék éves bruttó összegéből – e törvényben meghatározott körben és mértékig – levonható a gazdasági társaság saját tevékenységi körében végzett kutatás-fejlesztési tevékenység közvetlen költsége, valamint a költségvetési gazdálkodási rendszerben működő és a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 2. § (1) bekezdésében meghatározott szervezetektől megrendelt kutatási-fejlesztési tevékenység költsége.

14. §

(1) A járulék éves bruttó összege – a kisvállalkozások kivételével - a 4. § (1) bekezdésben meghatározott vetítési alap

- a) 0,2 százaléka 2004-ben,*
- b) 0,25 százaléka 2005-ben,*
- c) 0,3 százaléka 2006-tól.*

(2) A kisvállalkozások által fizetendő járulék éves bruttó összege a 4. § (1) bekezdésben meghatározott vetítési alap

- a) 0,05 százaléka 2004-ben,*
- b) 0,1 százaléka 2005-ben,*
- c) 0,15 százaléka 2006-ban,*
- c) 0,2 százaléka 2007-től.*

Az idézett törvénytövegehez az alábbi észrevételeket kell tenni:

Mint látható, a mikrovállalkozások mentesülnek a járulék fizetése alól. Ez eredetileg a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató cégeket jelentette, de 2005-től már az 50 főnél kevesebbet

foglalkoztató cégek is járulégmentességet élveznek. Nyilvánvaló, hogy az eléggé önkényesen meghúzott kedvezményezettségi, illetve mentességi határok folyamatos vitákat vetítenek előre, és nem teszik érdekeltté a cégeket a legális foglalkoztatás növelésére.

Az adó alapja lényegében az üzleti évi (évesített) korrigált nettó árbevétel. Ez mint köztudomású, eléggé halmozott, bruttó jellegű kategória, nem fejez ki lényeges közgazdasági tartalmat, sem az erőforrások, sem a termelés mennyiségét nem fejezi ki megfelelően.

Fontos megjegyezni, - és ezért nem adóról, hanem járulékról van szó, - hogy elvileg senkinek sem kell a járulékot megfizetnie, ha legalább a járuléknak megfelelő összeget költ kutatás-fejlesztésre. Ezzel a kitéttel azonban hosszabb távon eléggé elbizonytalanítja az Alap bevételi perspektíváit, mivel a gazdálkodók előbb utóbb felismerik, hogy ha már úgyszólván a járuléknak megfelelő összeg, akkor azt – ha alacsony hatékonysággal is – de mindenképpen érdemesebb saját célú kutatás-fejlesztésre költeniük. Igaz, a törvény csak a kutatás-fejlesztés közvetlen költségét engedi levonni a járulékból, de a cég számára a másoktól megrendelt kutatások lényegében járulékos költséget nem tartalmaznak.

Mindezekből látható, hogy a járulék bevezetésekor rövidtávú, a technikai és politikai megvalósíthatóságot előtérbe helyező szempontok domináltak a hosszabbtávú, közgazdaságilag indokolt (versenysemlegesség, érdekelttség, stb.) szempontokkal szemben.

Sajnos a járulék bevezetése óta eltelt másfél év alatt sem született olyan koncepció, amely a fenti fogyatékoságokat kiküszöbölné. Ezért is volt indokolt, hogy a GKM megbízásából az innovációs járulék konstrukciójának egy új koncepcióját dolgozzuk ki. Ezt az alábbi fejezet tárgyalja. Mielőtt erre sort kerítenénk, érdemes áttekinteni, hogy mekkora összegről is van szó, és milyen perspektívák vannak a jelenlegi rendszerben. Először az indulás évének pénzügyi adatait mutatjuk be az 1. táblázatban, majd az idejre vonatkozó prognózisokat.

Mint látható, az első évben az innovációs járulékbevétel majdnem másfélszeresen túlteljesült, elérte a 16 milliárd forintot. Ez azonban bármilyen jól hangzik is egyfelől, rámutat a bevételek tervezhetőségének nehézségére a jelenlegi konstrukció mellett. Mint látni fogjuk a javaslatunk a „több lábbon állás”-ra törekszik, így a nagy számok törvényei alapján várható, hogy az egyes bevételi jogcímek teljesülési mértékében jelentkező eltérések jórészt kiegyenlítődnek, és így a középértéktől való eltérések mérsékeltebbek lesznek.

A Magyar Államkincstár 2005. április végéig bezárólag publikálta az Alap pénzforgalmát. Ebből látható, hogy az időarányos 25 %-kal szemben már csaknem 40 %-a folyt be az idei járulék-előirányzatnak. Ez ismét kb. másfélszeres túlteljesülést vetít előre.

A folyamatos túlteljesüléssel szemlátomást nem tudtak lépést tartani az Alap kiadásai. A szükséges pályázatok kiírása, a támogatott projektek előrehaladása elmaradt a bevételek dinamikájától. 2005 áprilisára az Alapnak már 20 milliárd többlete halmozódott fel.

1. Táblázat

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap költségvetésének előzetes teljesítése

Millió Ft

Bevételek	2004.évi		
	törvényi előirányzat	I-XII. hó	teljesítés %-a
Innovációs járulék	10 809	15 971	147,8
Költségvetési támogatás	14 759	12 197	82,6
Visszterhes támogatások törlesztései	1 100	1 228	111,6
Egyéb bevétel	0	5 973	
Be nem azonosított bevétel	0	27	
Költségvetés szerinti bevételek	26 668	35 395	132,7
Függő tételek	0	3	
Összes bevétel	26 668	35 398	132,7

Millió Ft

Kiadások	2004.évi		
	törvényi előirányzat	I-XII. hó	teljesítés %-a
Gazd.-ban hasznosuló alkalmazott K+F tám.	6 484	4 489	69,2
Vállalkozások K+F és innov.tev.-e támogatása	898	804	89,5
Regionális innováció támogatása	3 074	352	11,4
Innov. és kutat.partnerség, hálózatépítés...tám.	2 733	3 577	130,9
K+F eredmények elterjesztése,.....hasznosítása	600	404	67,4
Nemzeti Kutatási és Fejlesztési programok	10 951	11 771	107,5
Nemzetközi együttműködésből eredő feladatok	1 395	446	32,0
Alapkezelőnek átadott pénzeszköz	533	619	116,1
Egyéb kiadás	0	0	
Költségvetés szerinti kiadások	26 668	22 462	84,2
Függő tételek	0	0	
Összes kiadás	26 668	22 462	84,2

KTI számlájának nyitóegyenlege	0	0	
Összes bevétel	26 668	35 398	132,7
Összes kiadás	26 668	22 462	84,2
KTI számlájának záróegyenlege	0	12 936	

2. Táblázat

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap költségvetésének előzetes teljesítése

Millió Ft

Bevételek	2005. évi			
	törvényi előirányzat	módosított előirányzat	I-IV. hó	előirányzat %-a
Innovációs járulék	23423	23423	9226	39,4
Költségvetési támogatás	12197	12197	3200	26,2
Visszterhes támogatások törlesztései	798	798	139	17,4
Átvett pénzeszköz, egyéb bevétel	400	400	224	56,0
Be nem azonosított bevétel	0	0	1	-
Költségvetés szerinti bevételek	36818	36818	12789	34,7
Függő tételek	0	0	3	-
Összes bevétel	36818	36818	12793	34,7

Millió Ft

Kiadások	2005. évi			
	törvényi előirányzat	módosított előirányzat	I-IV. hó	előirányzat %-a
Gazd.-ban hasznosuló alkalmazott K+F tám. Vállalkozások K+F és innov.tev.-e támogatása	0	0	0	-
Regionális innováció támogatása	8989	8989	1468	16,3
Innov. és kutat.partnerség, hálózatépítés...tám. K+F eredmények elterjesztése,.....hasznosítása	7951	7951	524	6,6
Nemzeti Kutatási és Fejlesztési programok Nemzetközi együttműködésből eredő feladatok	3653	3654	953	26,1
Alapkezelőnek átadott pénzeszköz	280	280	52	18,7
Új fejlesztési tervekbe való felkészülés tám.	13600	13600	2064	15,2
Egyéb kiadás	920	920	144	15,7
Költségvetés szerinti kiadások	36818	36818	5510	15,0
Függő tételek	0	0	0	-
Összes kiadás	36818	36818	5512	15,0

A felhalmozódott összeg különösen felélénkítette e pénzek elköltése körüli vitákat. A kiadási oldalra koncentrálnak közgondolkodás közegében különösen nehéz a bevételi oldal átalakításához partnereket találni. Nem szerencsés, hogy az innováció több minisztérium hatáskörébe is tartozik, a főfelelős Oktatási Minisztérium viszont elsősorban a kiadási oldal struktúrájában érdekelt, a forrásszerkezetben kevésbé. Ezért is indokolt, hogy a GKM minél előbb megjelenjen egy saját, kiértelmezett szakmai állásponttal az Alap forrásszerkezetét illetően. A következő fejezetben ennek megalapozásához kívánunk hozzájárulni.

2. Az Innovációs Alap új konstrukciójának elvi alapjai

Az innovációt elősegítő állami szervezési, információáramlási, támogatási intézkedések pénzügyi fedezetét nem célszerű a gazdaság más szféráiból való elvonással teremteni elő (ez azok versenyképességét rontaná), hanem az e hatékonyságjavító program eredményeként megvalósuló - részben járadékjellegű - többletjövedelem egyrészének elvonásával (visszaforgatásával) lenne piacokonform módon megoldható.

A modern gazdaságban a termelésben (termelői hatékonyságban) egyre meghatározóbb szerepet (lásd: „tudásalapú gazdaság”) betöltő K+F ismeretek egyrésze ugyanis közjósággá¹ funkcionál, a haszon részben másnál jelentkezik, mint aki a fejlesztést finanszírozta². Ezért az Alap forrásait elsősorban a K+F közjóságot használókra kivetett különféle járulékokból és illetékekből célszerű előteremteni. Az innovációs közjóság ingyenes használatát azonban nehéz „tettre érni”, pontosan megállapítani, hogy ki mikor és milyen mértékben jutott hozzá ellenszolgáltatás nélkül. Ezért közvetett módon, az *ingyenes technológia-diffúzióhoz kapcsolódó jelenségek* járulékkoltatásával célszerű az Alap forrásait előteremteni.

Bár a gyakorlatban nehéz pontosan megállapítani, hogy egy személy vagy eszköz milyen irányú technológia diffúziót valósít meg, fontos az ingyenesen *beáramló* és a *kiáramló*

¹ A makroökonómia a közjóságot általában olyan dologként definiálja, amelynek használatából senki sem zárható ki. Ilyen közjóságok például a honvédelem, közrend, környezetminőség, az infrastruktúra egyrésze.
² Ezen a felismerésen alapul Romer (1986) „endogén növekedési” modellje, ahol a technológiai fejlődés más országok technológiai színvonalától közvetlenül is függ. Ugyanakkor Cameron et al. (2005) hangsúlyozzák a kereskedelmi forgalom szerepét a technológiai diffúzióban.

technológia és tudás megkülönböztetése. A lényeges különbség, hogy a beáramlás hasznos a nemzetgazdaság szempontjából, de a járadék-jellegű jövedelem részbeni lefölözése ebben az esetben is indokolt, bizonyos határig ez nem veszélyezteti az ismeretek megszerzésében való érdekeltséget. A kiáramlás viszont káros, ott akár a haszon többszörösét kitevő, büntető jellegű elvonások is elfogadhatóak, hogy a kiáramlásban való ellenérdekeltséget növelje. Megjegyzendő azonban, hogy a kiáramlás legjobb ellenősztönzője a tulajdonosi jogok pontosabb meghatározása, azaz az externália jellegű tudás lehetőség szerinti „internalizálása”.

A járulék konstrukciójának kidolgozásánál ezen túlmenően azt is szem előtt kell tartani, hogy az elvonás az EU-konform és politikailag elfogadható módon történjen, lehetőleg a már meglévő mechanizmusokhoz kapcsolódjon (meglévő elvonási tételek részbeni átengedésével, és lehetőleg ne kelljen új nyilvántartási és beszedési rendszert felállítani), vagy ha új konstrukcióról van szó, akkor annak óvatos és fokozatos bevezetése célszerű.

A Pénzügyminisztérium nemrég megfogalmazott útdó javaslata hasonló elvi alapon áll, a külföldi gépjárművektől kívánja elvonni a hazai úthálózat ingyenes használatából eredő járadékot.

Megfontolandó a szakképzési járulékkal való integrált kezelés is. Az innováció ugyanis képzett munkaerőt feltételez, mind a fejlesztő, mind az alkalmazó oldaláról. Mint ismeretes, az egyre költségesebb és hosszabb ideig való tanulás egyre élesebben veti fel az oktatás finanszírozásának kérdését, különösen, hogy a nagykorú személyek taníttatását már nem lehet a szülők kötelezettségévé tenni. Ezért is terjesztették ki a családi pótlékot a felsőoktatási tanulmányok idejére, hogy a szülők számára ösztönzőt jelentsen gyermekeik továbbtaníttatására.

Az oktatás állami finanszírozását megkérdőjelezi az agyelszívás erősödése a globalizáció következtében. Az itthon egyre drágábban kiképzett orvosok, mérnökök, gazdasági szakemberek jelentős része kivándorol, és így képzettségük a külföldnek termel profitot. Ez a folyamat azonban elég bonyolult, az előnyök visszafelé való áramlása is felerősödött, amennyiben a kivándoroltak segítik a tanulás, közös munka, vállalkozás, befektetés céljából kiutazó rezidens magyar polgárokat, illetve a magyar áruk és szolgáltatások piacrajutását. Mindenesetre a nyugat-európai országok zömében a felsőoktatásban bizonyos mértékű tandíjat kell fizetni, sőt a brit kormány egy újabb keletű reformja ennek lényeges (évi 1000 fontról maximum kb. 3000 fontra) emelését is lehetővé tevő törvényjavaslatot dolgozott ki halasztott tandíj formájában, amit aztán a munkábaálláskor kell elkezdni törleszteni (erről a reformlépésről bővebben lásd a

<http://www.dfes.gov.uk/highereducation/hestrategy/pdfs/DfES-HigherEducation.pdf> webhelyen). Ez utóbbi esemény igazolja, hogy a felsőoktatás egyre nagyobb költségeinek részben a diplomásokat foglalkoztató munkaadókra való terhelése igenis lehetséges EU-konform módon, és a versenyképesség veszélyeztetése nélkül.

Sőt a munkadóktól beszedett tandíj egyrészének az Innovációs Alapba helyezése lehetővé tenné, hogy az állam olyan szükséges – az ország versenyképességét erősítő - kutatás-fejlesztési tevékenységeket finanszírozzon, amik – externális jószágot létrehozó jellege miatt – spontán piaci módon nem valósulnak meg.

A halasztott tandíj mint a brit példa is mutatja, kellő előkészítés után politikailag is elfogadtatható (megjegyzendő, hogy nem feltétlenül követendő alternatívaként, de ott akár beválnak is tekinthető módon, az USA-ban a tandíj helyett sok helyen a magasabb szintű képzésben részt vevő hallgatóknak a tanszéki kutatásokban, publikációkban, oktatásban és oktatási segédanyagok gyártásában kell résztvenniük ingyen, vagy a piacitól elmaradó díjazásért), főleg ha a fokozatosságot és a differenciált megközelítést (tehát hogy esetleg csak a főiskolai – 3 éven - túli évfolyamoknál kerülne bevezetésre). is érvényesítjük.

A halasztott tandíjnak a prompt fizetendő tandíjhoz képest számos előnye van:

1. Bizonyos mértékig ösztönzi a minőségi oktatást, mert csak akkor kerül befizetésre, ha a hallgató piacképes diplomát tud szerezni. természetesen a diákra is erős ösztönző hatást tesz a tartozás, különösen ha a képzés költsége a tanulmányi eredményétől függően differenciáltan kerül meghatározásra.
2. A családok helyett végeredményben az eddig részben ellenszolgáltatás nélküli haszonélvező munkaadókra terhelné a képzés költségét.
3. A tandíjtartozás egyéni nyilvántartása biztosítaná, hogy a pályakezdő (a munkaadó multinacionális cég ösztönzésére vagy egyéni elhatározásból történő) külföldre vándorlása esetén is megtörténjen a díj fizetése (ellentétben a jelenlegi szakképzési járulékkal). Ezt kiutazáskor vagy egy összegben kellene megfizetni, vagy a külföldi munkaadó által (bankgaranciával) átvállaltan, vagy kezes illetve anyagi biztosíték adása mellett az eredeti törlesztés ütemtervének megfelelően.
4. A közalkalmazottaknál az állam saját magának törlesztene, azaz az állami foglalkoztatóknál ez tényleges terhet sem a diáknak, sem a munkaadónak nem jelentene.

Sőt, mivel eddig a cégek a megspórolt szakképzési terhek (járdék-jellegű jövedelmük) egyrészét az alkalmazottaik béremelésére fordították, a halasztott tandíj bevezetése csökkenti az állami szférával szembeni béerversenyt, ami az állami béreket is felhajtja.

A felsőoktatási tandíj további tárgyalásától most eltekintünk, tekintve, hogy az az Oktatási Minisztérium főfelelősségi körébe tartozik. Viszont a hasonló funkciójú szakképzési hozzájárulás tekintetében a fenti megfontolások alapján célszerű lenne a szakképzési járulék emelése, a képzésben részesülőre való áttérhelése, illetve részbeni átcsoportosítása az Innovációs Alapba.

Végül rá kell mutatni, hogy a kulturális járulék egyes fajtái is hasonló, az ingyenes technológia diffúzióból származó járadékkelvonás funkcióját töltik be. A főleg a könyvek, filmek, zeneművek jogtalan másolásait ellensúlyozni hivatott, a másolóeszközökre kivetett 1 %-os kulturális járulékot is célszerű lenne az Innovációs Alapba irányítani, a Kulturális Alap „profiljába legkevésbé illő” (lásd az Állami Számvevőszék 9825. számú jelentését) szerzői jogi bírságokkal együtt.

3. Az Innovációs Alapnak az új konstrukcióban várható jövőbeni bevételei

Fentieket végiggondolva az Innovációs Alapnak az alábbi sokcsatornás finanszírozását lehet felvázolni:

1. Szerzői jogi bírság
2. Kulturális járulék másolóeszközökre
3. Kulturális járulék egyéb termékekre és szolgáltatásokra (pl. internet, reklámok)
4. Szakképzési járulék emelése vagy az egyénre terhelhető járulékok átengedése
5. Repülőtéri illeték emelése³ vagy egyrészének átengedése
6. Egyéb, a technológia és a szaktudás ingyenes áramlását elősegítő eszközökre, tevékenységekre kivetett illeték

³ Ezt már – főleg környezetvédelmi okokból – a Levegő Munkacsoport 1997-től kezdve szorgalmazza.

Természetesen nem könnyű meghatározni, hogy egy-egy eszköz, tevékenység mennyiben szolgál a technológia áramlásának eszközéül. Mindenesetre számos távközlési, távolsági közlekedési szolgáltatás és cikk, illetve műszaki cikk határon való áthaladása szóba jöhet mint illeték alap.

A fentieknek megfelelő bontásban a jelenlegi innovációs járulékot kiváltó bevételi összegek az alábbiakban becsülhetők:

3. Táblázat Az Innovációs Alap javasolt új járulékbevételei

Bevételi forrás megnevezése	Várható bevétel, Mrd Ft, 2005. évi áron
1. Szerzői jogi bírság	2,0
2. Kulturális járulék másolóeszközökre	1,0
3. Kulturális járulék egyéb termékekre és szolgáltatásokra	3,0
4. Egyénre terhelhető szakképzési járulék	3,6
5. Repülőtéri illeték egyrésze	6,4
6. Egyéb illeték technológia áramlásra	5,0
Összesen	21,0

A 3. táblázatban található összegek becsülésének alapjai az alábbiak voltak:

Ad 1. : A nemzetközi szervezetek szerint Magyarországon kb. 40 % az illegálisan használt szoftverek aránya. Ha ezt a számítástechnikai szolgáltatások árbevételéhez viszonyítjuk, akkor látható, hogy az illegális használat minimális bírságolása is könnyen hozhatja a megjelölt összeget.

Ad 2.: A többnyire 1 %-os kulturális járulék jelenleg néhány milliárdos bevételt jelent a Kulturális Alapnak. Ennek kiterjesztése bizonyos, eddig mentességet élvező eszközökre és a járulékkulcs emelése együtt minden probléma nélkül biztosíthatja az egymilliárdos éves bevételt. A 4. táblázat a a Nemzeti Kulturális Alapprogramról szóló 1993. évi XXIII.

Tv. Mellékletéből azokat a részeket mutatja be, ahol véleményünk szerint indokolt lehet a járulék emelése:

4. Táblázat Kivonat a Nemzeti Kulturális Alapprogramról szóló 1993. évi XXIII. Tv. mellékletéből

I. TERMÉKEK

KN-csoport	Termékkör	BTO (tájékoztató adat)	Járulék- kulcs (%)	Kötelezett
4902** **	Újság, folyóirat és időszakos kiadvány, illusztrálva és reklámtartalommal is, a jogalkotási törvényben nevesített hivatalos lapok nélkül	2212 00 00 00 2213 00 00 00	1	Kiadó (importáló)
4911 10 **	Kereskedelmi reklámanyag, katalógus és hasonló	2222 12 00 00	1	Kiadó (importáló)
8524 31 **	CD-ROM és más lézerrel olvasható lemez adatfeldolgozási (pl. számítógépes) információval	2233 00 00 00	1	Gyártó (importáló)
8524 32 **	Hangfelvételek CD-n	2214 00 00 00	2	Kiadó (importáló)
8524 40 **	Mágnesszalag adatfeldolgozási (pl. számítógépes) információval	2233 00 00 00	1	Gyártó (importáló)
8524 5* **	Mágnesszalag hangfelvétellel (műsoros hangszalag)	2214 00 00 00	2	Kiadó (importáló)
8524 91 **	Mágneses és egyéb adathordozó lemez, más jelhordozó automatikus adatfeldolgozási (pl. számítógépes stb.) információkkal	2233 00 00 00	1	Gyártó (importáló)
8524 99 **	Hangfelvételek mágneslemezen és más hordozón (nem CD-n)	2214 00 00 00	2	Kiadó (importáló)
37** ** **	Fotokémiai anyagok (film, fotópapír, fotólemez, fotóvegyyszer), kivéve a röntgenfilmet és a röntgenpapírt	2464 00 00 00	1	Gyártó (importáló)
8442 ** **	Betűöntő vagy betűszedő, nyomódúc, nyomólap, nyomóhenger vagy más nyomólemez-előállítására szolgáló gép, készülék és felszerelés	2956 12 00 00	1	Gyártó (importáló)
8443** **	Nyomdaipari gép (ofszet-, magas- és mélynyomó, flexográfiai, tintasugaras stb. nyomógép) nyomdaipari segédgép, az automatikus adatfeldolgozó gép printere (nyomtatója) nélkül	2956 13 00 00 2956 14 00 00	1	Gyártó (importáló)
ex 8518** **	Mikrofon és tartószerkezete, hangszóró, dobozba szerelve is; fejhallgató, fülhallgató és kombinált mikrofon/hangszóró egység; hangfrekvenciás elektromos erősítő; elektromos hangerősítő egység,	3230 41 00 00 3230 42 00 00 3230 43 00 00	1	Gyártó (importáló)

	a polgári repülés készülékei kivételével			
8519** **	Lemezjátszó, erősítő nélkül is, kazettalejátszó és más hangvisszaadó készülék, hangfelvevő szerkezet nélkül	3230 31 00 00	1	Gyártó (importáló)
ex 8520** **	Magnetofon és más hangfelvevő készülék, - lejátszó szerkezettel vagy anélkül is, a polgári repülés készülékei kivételével	3230 32 00 00	1	Gyártó (importáló)
ex 8521** **	Videofelvevő és -lejátszókészülék, videotunerrel egybeépítve is, a polgári repülés készülékei kivételével	3230 33 00 00	1	Gyártó (importáló)
ex 8522** **	Kizárólag vagy elsősorban kép- és hangrögzítő és -lejátszó berendezések alkatrészei, a polgári repüléshez felhasznált, valamint az ipari továbbfelhasználású alkatrészek kivételével	3230 50 00 00	1	Gyártó (importáló)
ex 8525 ** **	Rádiótelefon, rádiótávíró, rádió- és tévéműsor-adókészülék (vevőkészülékkel vagy anélkül), hangfelvevő vagy -lejátszó készülékkel egybeépítve is, kivéve a katonai és egyéb közszolgálati (közcéli távközlési, tűzoltó, mentő stb.), polgári repülési adóberendezést	3220 11 00 00	1	Gyártó (importáló)
ex 8525 30 **	Televíziós kamera (felvevő), állóképes videokamera és más videokamera felvevők, kivéve a közterületi forgalomellenőrzés speciálisan csatlakoztatott (pl. helyhez kötött) kameráit	3220 12 00 00	1	Gyártó (importáló)
8527 1* **	Külső áramforrás nélkül működő rádióműsor-vevőkészülék, hangfelvevő vagy -lejátszó készülékkel vagy órával közös házban is, ideértve a rádiótelefon vagy rádiótávíró vételére egyaránt alkalmas készüléket is	3230 11 10 00	1	Gyártó (importáló)
8527 2* **	Csak külső áramforrásról működő, gépjárművekben használatos rádióműsor-vevőkészülék, beleértve a rádiótelefon vagy rádiótávíró vételére egyaránt alkalmas készüléket is	3230 12 00 00	1	Gyártó (importáló)
8527 3* **	Más rádióműsor-vevőkészülék beleértve a rádiótelefon vagy rádiótávíró vételére egyaránt alkalmas készüléket is	3230 11 20 00	1	Gyártó (importáló)
ex 8527 9* **	Rádiótelefon és rádiótávíró-vevőkészüléke (mobiltelefon is), a polgári repülés készülékei kivételével	3230 44 00 00	1	Gyártó (importáló)
ex 8528** **	Televíziós adás vételére alkalmas készülék, rádióműsor vevőkészüléket, hang- és képfelvevő vagy -lejátszó készüléket magában foglaló is, videomonitor és video vetítőkészülék, kivéve az egészségügyi, művelődési, kulturális, oktatási intézmények és a tömegközlekedés zártláncú hálózatának speciálisan csatlakoztatott	3230 20 00 00	0,5	Gyártó (importáló)

	készülékeit			
ex 8529 10**	Antennák és antennarefektor összes típusa, valamint az ezek használatához alkalmas alkatrészek, a polgári repülés és a közcélú távközlési szolgáltatás készülékei kivételével	3230 50 00 00	1	Gyártó (importáló)
ex 8529 90 **	Kép- és hangrögzítő és -lejátszó berendezések, rádió, televízió, rádiótelefon alkatrészei (antenna nélkül), a polgári repüléshez felhasznált, valamint az ipari továbbfelhasználású alkatrészek kivételével	3230 50 00 00	1	Gyártó (importáló)
ex 9002** ** ex 9006** ** 9007** ** ex 9008** ** ex9010** **	Fényképezési eszközök és tartozékaik, kivéve az orvosi, a kriminológiai, a földmérési és hasonló hivatásfényképezés, valamint a mikrofelvételek készítésének és leolvasásának eszközeit, a félvezető-gyártás fényképezési berendezéseit	334 030 00 00	1	Gyártó (importáló)
9504 10**	Tévéhez kapcsolható videojáték	3650 42 00 00	1	Gyártó (importáló)

II. SZOLGÁLTATÁSOK

SZJ-szám	Megnevezés	Járulék- kulcs (%)	A járulék fizetésére kötelezett
52.48.37	Műalkotás-kiskereskedelem	1	Szolgáltató
52.50.11	Régiség-kiskereskedelem	1	Szolgáltató
74.40	Hirdetés	1	Szolgáltató
74.81	Fényképezés	1	Szolgáltató
74.87.13	Divattervezés, formatervezés, szaktanácsadás	1	Szolgáltató
74.87.17.1	Személyek, művek közvetítése	1	Szolgáltató
92.12.1	Film-, video-, DVD-lemez terjesztése	2	Szolgáltató
92.13.1	Film-, videovetítés, DVD-lejátszás	2	Szolgáltató

III. ÉPÜLET, EGYÉB ÉPÍTMÉNY KIVITELEZÉSE

ÉJ-szám	Megnevezés	Járulék- kulcs (%)	A járulék fizetésére kötelezett
1211	Szállodaépületek	0,2	Kivitelező
1220	Hivatali épületek	0,2	Kivitelező
1230	Nagy- és kiskereskedelmi épületek	0,2	Kivitelező
1241	Közlekedési és hírközlési épületek, állomások, terminálok és kapcsolódó épületek	0,2	Kivitelező
1242	Garázsépületek	0,2	Kivitelező
1251	Ipari épületek	0,2	Kivitelező
1252	Tárolók, silók és raktárak	0,2	Kivitelező
2213	Távolsági távközlő hálózatok és műtárgyaik	0,2	Kivitelező
2224	Helyi (települési) távközlő- és elektromos hálózatok	0,2	Kivitelező

Különösen a reklám, a számítógépek (főleg a hordozható notebook-ok), a hirdetés, a TV, az üzleti célú építmények és a személyközvetítő (fejvadász, stb.) szolgáltatások járulékának emelését és az innovációs alapba való irányítását célszerű megfontolni. A WIPO-módszertan szerint készített becslés szerint (MSzH, 2004) csak a hazai gyártású üres rögzítő eszközök hozzáadott értéke eléri a 2 milliárdos nagyságrendet (a 20 ezer Mrd-os GDP 0,01 %-át). Az importtal együtt a járulékalap jóval nagyobb.

Ad 3.: A parlament már többször foglalkozott a telefonadó bevezetésével. Itt annál lényegesen enyhébb elvonásról lenne szó, és az összeg magában foglalja a reklámok (vagy csak bizonyos fajta reklámok, például a környezetszennyező utcai poszterek) után fizetendő illetéket (vagy járulékot, lásd előző pont) is.

Ad 4.: 2005-ben 24 milliárd a szakképzési járulék tervezett összege. Ennek 15 %-át vettem figyelembe azzal, hogy ilyen arányban feltételezhető a nemzetközileg kiáramló szakmák az összes képzési irányon belül.

Ad 5.: 2004-ben 6,4 millió utas fordult meg a Ferihegyi Repülőtéren, aminek kb. a fele a kiutazó. Ha mind a kiutazásra, mind a beutazásra 1000-1000 Ft illetéket állapítunk meg, akkor adódik a 6,4 Mrd Ft. A terrorveszély miatti pánik elmúltával a dinamikus bővülő forgalom lehetővé teszi ezt a többletterhet. Ha nem, akkor átcsoportosítással oldható meg.

Ad 6.: Ez a legkevésbé konkrétan kalkulálható tétel, de mint a kulturális járulék esetében is láttuk, annyi lehetséges illetékalap jöhet szóba, hogy az évi 5 Mrd Ft igen konzervatív becslésnek tekinthető.

Összességében véve a fentiek 21 milliárd forint bevételt jelentenének, ami megközelíti az innovációs járulék 2005. évi előirányzatát. Ezért a jelenlegi, torzító hatású konstrukció valós, fiskális és a kutatás-fejlesztésben való állami szerepvállalás szempontjából is elfogadható alternatívát jelentene a vázolt új konstrukció. Természetesen ehhez további részletek kidolgozására van szükség, főleg jogászok részéről.

Összefoglalás

A tanulmányban vázoltam az innovációs járulék jelenlegi konstrukcióját, problémáit, rámutatva annak hosszabb távon fokozódó hátrányaira, piactorzító voltára. Megfogalmaztam egy új konstrukció elvi alapjait, amely az externális hatásokból származó járadék-jellegű bevételek piacgazdaságban is jogos elvonásán alapul (az USA-ban például ezt „windfall-profit tax”-nak nevezik). Ezen túlmenően megpróbáltam felvázolni a sok kisebb bevételi jogcímmel rendelkező forrásstruktúrát, amely közgazdaságilag kevésbé torzító, adminisztratív kezelhető, és stabil bevételeket biztosító jellegű lenne. Végezetül felhívtam a figyelmet, hogy az új konstrukció kidolgozásához milyen további információkra lenne szükség.

Felhasznált irodalom

1. Cameron, G. – Proudman, J. – Redding, S. (2005): Technological convergence, R&D, trade and productivity growth, *European Economic Review*, 49: 775-807.
2. KSH (2004) : Kutatás-fejlesztés, 2003
3. KSH (2004b) : Tárgyi eszközök állománya 1999-2002, 2003
4. KSH (2005) : Magyarország Nemzeti Számlái 2002-2003
5. KSH (2005a): Szállítási teljesítmények 2004
6. Magyar Szabadalmi Hivatal (2004): Tájékoztató „A szerzői jogi alapú tevékenységek gazdasági jelentősége Magyarországon” című vizsgálatról, kézirat
7. Romer, P. M. (1986) : Increasing returns and long-run growth, *Journal of political economy*, 94:1002-1037